

Minervaskolan i Umeå AB
info@minervaskolan.se

2024-02-26

1 (6)

Dnr-2022:8801

Uppföljningsbeslut

Uppföljning av kvalitetsgranskning av lärares
arbete för att tidigt motverka könsbundna
utbildnings- och yrkesval vid Minervaskolan i
Umeå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av hur lärare arbetar för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval vid Minervaskolan i Umeå kommun. Granskningen genomfördes under våren 2023.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 22 juni 2023.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Minervaskolan senast den 22 december 2023 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Minervaskolan i Umeå AB har inkommit med en sådan redovisning den 21 december 2023.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

- **Lärarna behöver på ett tydligare sätt undervisa om jämställdhet och kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll i olika ämnen.**

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten på skolenheten.

- **Lärarna behöver utveckla studie- och yrkesvägledningen i undervisningen genom att synliggöra hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval och utmana könsstereotypa föreställningar kopplade till sådana val.**

Ytterligare kvalitetshöjande insatser behövs.

Skolinspektionens samlade bedömning är att ytterligare åtgärder behövs för att höja kvaliteten. Myndigheten förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar granskningen.

Bakgrund

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- Lärarna behöver på ett tydligare sätt undervisa om jämställdhet och kontinuerligt anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll i olika ämnen.

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande: olika aspekter av jämställdhetsperspektiv har diskuterats i skolledningen och biträdande rektorer har i sin tur informerat om och diskuterat detta med samtliga undervisande lärare. Varje lärare har i uppgift att i sina undervisningsämnen återkommande belysa jämställdhetsperspektivet både historiskt och utifrån individens möjligheter i dagens samhälle. Vidare har tematiska inslag och studiebesök genomförts där jämställdhetsperspektivet också belysts, såsom besök av kvinnliga militärer från Försvarsmakten. Även viss litteratur väljs nu ut med ett jämställdhetsperspektiv. På sikt förväntar sig huvudmannen bland annat en undervisning där jämställdhetsperspektivet finns med inom varje ämnesområde och hos varje lärare, vilket antas leda till en större medvetenhet hos eleverna. Framöver planerar huvudmannen för återkommande samtal och utvärderingar av ovannämnda jämställdhetsinslag.

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete även behövde inledas inom följande:

- Lärarna behöver utveckla studie- och yrkesvägledningen i undervisningen genom att synliggöra hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval och utmana könsstereotypa föreställningar kopplade till sådana val.

Av huvudmannens redovisning framgår huvudsakligen följande: i samtliga klasser har lärarna på ett åldersanpassat sätt gett information om utbildnings- och yrkesval genom tiderna, liksom om läget idag och möjligheterna för varje individ i dagens samhälle. På sikt förväntar sig huvudmannen bland annat en undervisning där utbildnings- och yrkesval behandlas av varje lärare. Framöver kommer huvudmannen att utvärdera genomförda åtgärder för att finna förbättringsmöjligheter. Dock framgår inte närmare av redovisningen hur studie- och yrkesvägledningen synliggör hur just kön kan påverka framtida val eller utmanar könsstereotypa föreställningar kopplade till sådana val.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Lundström

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Lundström

X Anna Johansson

Föredragande
Signerat av: Anna Johansson

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-skolinspektionen/om-utbildningen/utbildningskvalitet/utbildningskvalitet-och-yrkesval)

Bilaga 1: Författningsstöd

Av **1 kap. 5 § skollagen** framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

I den inledande delen av läroplanen för grundskolan (**Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**) framgår bland annat följande. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

I grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.1 Normer och värden**) anges att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Vidare ska lärare specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Enligt grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.3 Elevers ansvar och inflytande**) ska läraren verka för att elever oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Vidare framgår av grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.6, Skolan och omvärlden**) att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Enligt **2 kap. 29 § skollagen** ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbetena till skollagen (**Prop. 2009/10:165 s. 278-279**) framgår att den studie- och yrkesvägledningskompetensen inte nödvändigtvis behöver finnas inom den egna skolenheten. Många fristående skolor köper t.ex. in vägledningstjänster. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga. I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Enligt förarbetena

speglar detta att både lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

I grundskolan läroplan (**Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden**) anges att studie- och yrkesvägledaren, eller den som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och vara stöd till den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.